

Effecten van de herontwikkelingsplannen op het terrein van

het Zeehospitium te Katwijk aan Zee op het

Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide

- habitattoets oriëntatiefase -

Effecten van de herontwikkelingsplannen op het terrein van
het Zeehospitium te Katwijk aan Zee op het
Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide

- habitattoets oriëntatiefase -

Effecten van de herontwikkelingsplannen op het terrein van het Zeehospitium te Katwijk aan Zee op het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide - habitattoets oriëntatiefase -

Opdrachtgever: Het Raamwerk

Uitvoering: Natuur-Wetenschappelijk Centrum

Samenstelling: Alexandra Haan

Foto's: Hans Gebuis, Alexandra Haan, Rob Haan, Ronald van Jeveren

Effecten van de herontwikkelingsplannen op het terrein van het Zeehospitium te Katwijk aan Zee op het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide - habitattoets oriëntatiefase -

[samenst.: Haan, A.]; [Foto's: Gebuis, H. et al] – Ill. Met lit.opg.

Dordrecht: Strix/NWC

Trefw.: Zeehospitium, herontwikkelingsplannen, habitattoets

W 364

Niets uit deze uitgave mag worden openbaargemaakt, danwel verveelvoudigd, door middel van: druk, fotokopie, microfilm of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de opdrachtgever.

Dordrecht, april 2009

Foto voorzijde:

INHOUD

1.	Inleiding	7
2.	Het onderzoeksgebied	9
3.	Natuurbeschermingswet 1998	11
4.	Wettelijk kader: instandhoudingsdoelstellingen van Speciale Beschermingszone 'Meijendel & Berkheide'	15
4.1	<i>Gebiedsbeschrijving</i>	15
4.2	<i>Aanwijzingscriteria</i>	15
4.2	<i>Complementaire doelen</i>	16
4.3	<i>Kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen</i>	16
5.	Onderzoeksmethode	21
5.1	<i>Algemeen</i>	21
5.2	Bronnen bestaande gegevens en veldonderzoek	21
6.	Toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998	23
6.1	<i>Kwalificerende habitats</i>	23
6.2	<i>Kwalificerende soorten</i>	24
6.3	<i>Doelen Staatsnatuurmonument Berkheide</i>	25
7.	Conclusie	27

1. Inleiding

Het Raamwerk is sinds 1995 bezig met het opstellen van plannen voor de herontwikkeling van het "Rijnlands Zeehospitium". Het "Rijnlands Zeehospitium" biedt op het terrein in Katwijk aan Zee woon- en zorgvoorzieningen aan mensen met een meervoudige en enkelvoudige handicap. Alle bewoners zijn rolstoelgebruikers.

Een groot deel van de bewoners is niet in staat een meer of minder zelfstandig bestaan te leiden en is dus blijvend aangewezen op de voorzieningen van de Stichting. Een aanzienlijk deel van de bewoners verblijft permanent in de woonvoorziening en is daar voor zijn bestaan (inclusief de medische en huishoudelijke verzorging) volledig op aangewezen. De meer zelfstandige groep bewoners zijn voor recreatie en sociale contacten aangewezen op de dorpskern van Katwijk. Het locatie in Katwijk aan Zee grenst direct aan zee en ligt daarnaast ook direct naast de dorpskern van Katwijk aan Zee. De dorpskern is met de rolstoel zeer goed te bereiken.

Voor alle bewoners geldt dat het om een fysiek en psychisch uiterst kwetsbare groep gaat, voor wie een verandering van woonomgeving een zeer ingrijpend karakter heeft. Het merendeel van de huidige bewoners is op de huidige locatie "geworteld" en vindt daar een veilig bestaan.

Het staat al een geruim aantal jaren vast dat de huidige woonvoorzieningen, die grotendeels dateren uit de 60-er en 70-er jaren, niet langer voldoen aan de hedendaagse normen en inzichten ten aanzien van de huisvesting van (meervoudig) gehandicapten. De kamers zijn te klein voor rolstoelgebruikers en voldoen ook niet aan de door het Ministerie van WVS gehanteerde normen ten aanzien van het minimum aantal vierkante meters. De woonafdelingen zijn te groot en het merendeel van de kamers beschikt niet over eigen sanitaire voorzieningen zoals toilet en douche. Reeds in 1997 is derhalve door de Inspectie voor de Gezondheidszorg geconcludeerd dat de accommodatie te wensen overlaat.

Deze constatering heeft de aanzet gegeven tot een omvangrijk en ambitieus nieuwbouwproject op het terrein, waarvoor WVS op 30 oktober 2003 de definitieve goedkeuring heeft gegeven. Overeenkomstig het huidige beleid van WVS is aan deze goedkeuring het vereiste van omgekeerde reïntegratie verbonden.

Dit beleidsuitgangspunt houdt in dat, indien integratie van de voorzieningen in een bestaande leefgemeenschap niet mogelijk is, er naar dient te worden gestreefd dat er in de te realiseren voorzieningen mogelijkheden worden gecreëerd tot bewoning door

bewoners uit de leefgemeenschap. WVS hanteert daarbij als uitgangspunt een verhouding van 3:1. Dat wil zeggen drie niet gehandicapte bewoners op één gehandicapte bewoner. In plaats van integratie van de voorzieningen van de Stichting in de leefgemeenschap van Katwijk aan Zee dient de leefgemeenschap van Katwijk aan Zee dus als het ware -deels- in de te realiseren nieuwe voorzieningen te worden geïntegreerd. In het Masterplan is daarin voorzien door het creëren van 200 woningen voor niet-gehandicapten naast de 126 woningen voor de bewoners van het gebied. Het Zeehospitiumterrein vormt aldus als het ware een uitbreiding van de kern van Katwijk aan Zee.

2. Het onderzoeksgebied

Het terrein van het Rijnlands Zeehospitium is van oorsprong een duingebied. De opbouw van het gebied is afwisselend en bestaat uit een combinatie van open zand, kruiden en struiken (o.a. Duindoorn).

Het plangebied behoort tot de gemeente Katwijk. Aan de westzijde wordt het gebied begrensd door de Noordzeekust. Aan de oostzijde grenst het aan een sportpark. Ten noorden ligt de bebouwing van Katwijk aan Zee en ten zuiden wordt de begrenzing gevormd door de Zuid-Duinen.

Een deel van het terrein is bebouwd met verschillende, vrijstaande gebouwencomplexen. Het overige deel van het gebied bestaat uit glooiende duinen.

Het plangebied ligt 'nabij' het Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide en wordt er o.a. door infrastructuur en bebouwing van gescheiden.

Topografische kaart met de ligging van het plangebied in de omgeving

3. Natuurbeschermingswet 1998

De in 1998 voorgestelde en in 2005 van kracht geworden hernieuwde Natuurbeschermingswet 1998 regelt ondermeer de bescherming van specifieke natuurwaarden in gebieden die in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn aangewezen zijn als SBZ oftewel speciale beschermingszone (Natura 2000-gebieden). Voor de beschermde gebieden zijn aanwijzingsbesluiten opgesteld. In deze aanwijzingsbesluiten staat beschreven wat de (natuurlijke) kenmerken van het betreffende gebied zijn en voor welke (natuurlijke) habitats en planten- en diersoorten het gebied aangewezen is. Voor deze kwalificerende waarden zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. (Voor de SBZ 'De Biesbosch', zie volgend hoofdstuk).

Projecten, plannen en andere handelingen die nadelige effecten op een Natura 2000-gebied kunnen hebben, zijn vergunningplichtig of moeten de goedkeuring, een "verklaring van geen bezwaar", van het bevoegd gezag hebben (in veel gevallen zijn dit Gedeputeerde Staten en in andere gevallen is dit de minister van LNV). Of deze goedkeuring wordt gegeven, is afhankelijk van de uitkomst van de zogenaamde Habitattoets.

De Habitattoets bestaat uit twee onderdelen, namelijk;

1. de oriëntatiefase en het vooroverleg;
 - a. vergunningverlening via een 'toets kwaliteitsverslechtering en verstoring van soorten' óf
 - b. vergunningverlening via een 'passende beoordeling' en toetsing aan de ADC-voorwaarden (zie verder onder 2b)

1: De oriëntatiefase

In deze fase wordt, door vaststelling van de kans op het optreden van significant nadelige effecten, bepaald hoe de verdere procedure doorlopen moet worden. Dit kan in deze fase op basis van bestaande informatie gedaan worden. Hiertoe kunnen de volgende vragen gevolgd worden:

- Is de activiteit te beschouwen als (nieuw) project of handeling?
- Wat zijn de mogelijke effecten van de activiteit en wat zijn daarvan de gevolgen voor het gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen?
- Kunnen de gevolgen verstorend zijn voor soorten of tot een verslechtering van de kwaliteit van het (natuurlijke) habitat leiden?
- Kunnen de gevolgen significant nadelig zijn?

Uit deze vragen kunnen drie mogelijkheden volgen:

- Er is zeker geen nadelig effect (hetgeen betekent dat er geen vergunning nodig is op grond van de Natuurbeschermingswet 1998);
- er is sprake van een mogelijk negatief effect, doch dit is naar verwachting geen significant nadelig effect. Hieruit volgt dat een vergunning nodig is. Men dient hiertoe een verslechtings- en verstoringstoets uit te voeren (onderdeel 2a);
- er is kans op het optreden van een significant nadelig effect. Ook in dit geval is een vergunning nodig. Hiertoe moet een passende beoordeling gemaakt worden (onderdeel 2b).

2a: De verslechtings- en verstoringstoets

Een verslechtings- en verstoringstoets heeft als functie na te gaan of er als gevolg van een project, handeling of plan, een kans bestaat dat er een verslechting van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten optreedt, danwel dat er zich verstorende effecten op soorten zullen voordoen. Als dit niet het geval is of als dit, getoet op de instandhoudingsdoelstellingen, aanvaardbaar is, kan door Gedeputeerde Staten een vergunning (al dan niet onder voorwaarden of beperkingen) verleend worden.

Onder verslechting wordt de fysische aantasting van een habitat verstaan. Hiervan is sprake als van deze habitat in een bepaald gebied de oppervlakte afneemt, of wanneer het in vergelijking tot de instandhoudingsdoelstellingen in dalende lijn gaat met de specifieke structuur en/of met de functies die het gebied heeft voor de met deze habitat geassocieerde typische soorten.

Verstoring betreft soorten en is in tijd meestal beperkt. Belangrijke maatstaven voor verstoring zijn de intensiteit, de duur en de frequentie.

Bij een verslechtings- en verstoringstoets hoeft (nog) geen rekening gehouden te worden met cumulatieve effecten. De mate van verstoring en kwaliteitsverslechting moet per geval, aan de hand van de instandhoudingsdoelstellingen en de kwetsbaarheid van de natuurwaarden in het betreffende gebied, beoordeeld worden.

Als uit de verslechtings- en verstoringstoets volgt dat de effecten significant zijn of niet aanvaardbaar, moet er een passende beoordeling opgesteld worden. Ook als uit de voorgaande stap blijkt dat er mogelijk significant nadelige effecten op zullen treden, is een passende beoordeling nodig (zie 2b).

2b: De passende beoordeling

Een 'passende beoordeling' is een rapport waarin (de zo exact mogelijke omvang van) de effecten, afzonderlijk of in combinatie met andere activiteiten, van een plan, project of handeling op een Natura 2000-gebied beschreven staan. Deze nadelige effecten worden in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen bepaald.

Indien uit de passende beoordeling volgt dat er een kans bestaat dat significant nadelige gevolgen op zullen treden, moeten plannen getoetst worden aan de zogenaamde ADC-criteria;

1. zijn er geen Alternatieven?
2. is er sprake van een Dwingende reden van groot openbaar belang?
3. zijn er Compenserende maatregelen voorzien?

Bij een passende beoordeling hoeven geen alternatieve oplossingen of mitigerende maatregelen te worden onderzocht. Het is echter aan te raden de afweging van alternatieven schriftelijk vast te leggen en onderdeel uit te laten maken van de passende beoordeling. Als uit de passende beoordeling namelijk blijkt dat er geen zekerheid verkregen kan worden of de activiteiten de natuurlijke kenmerken van een gebied niet aantasten, moeten de ADC-voorwaarden getoetst worden en zijn alternatieven en mitigerende maatregelen alsnog aan de orde. Overigens mogen, bij de beoordeling van alternatieven, economische belangen geen voorrang hebben op ecologische criteria. Dit betekent dat, als er een alternatief bestaat, de beoogde activiteit in principe niet door kan gaan.

4. Wettelijk kader; instandhoudingsdoelstellingen van Speciale Beschermingszone 'Meijndel & Berkheide'

4.1 Gebiedsbeschrijving

Meijndel en Berkheide bestaat uit een brede duinstrook met een gevarieerd en uitgestrekt, kalkrijk, duinlandschap dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is.

Meijndel ligt in het zuiden en is een relatief laaggelegen gebied met grote 'uitgestoven duinvlakten' dat in het zuidelijke deel minder reliëfrijk is. In het noordelijke deelgebied Berkheide liep het zand vast in de oorspronkelijke natte stroombedding van de oude Rijn. Het is gevormd door overstuiving van oude duinen. Hierdoor is het een relatief hooggelegen duinmassief en is de kweldruk groter dan in Meijndel.

Het landschap heeft een kenmerkende opbouw van evenwijdige duinenrijen met opeenvolgende hoge paraboolduinen en moerassige laagten met struweel, waarin grote valleien liggen zoals Kijfhoek, Bierlap en de vallei Meijndel. Dit zijn duinakkers die nu vooral uit bos bestaan waardoor er goed ontwikkelde bostypen aanwezig zijn. Plaatselijk (bijvoorbeeld in de Libellenvallei) komen soortenrijke duinvalleibegroeiingen voor. Na grootschalig herstel van een aantal valleien bij de Wassenaarse Slag breiden deze begroeiingen zich uit. In Berkheide is, met name in de buurt van Katwijk, een groot areaal goed ontwikkeld kalkrijk duingrasland aanwezig. Deze is ontstaan door het eeuwenlange menselijke gebruik van het zeedorpenlandschap.

4.2 Aanwijzingscriteria

Meijndel & Berkheide (Natura 2000 nr.97, site code NL1000013) is met name aangegeven als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrictlijn op basis van de volgende biotooptypen en soorten:

Habitattypen

- H2120 Witte duinen
- H2130 Grijze duinen
- H2160 Duindoornstruwelen
- H2180 Duinbossen
- H2190 Vochtige duinvalleien

Soorten

H1014 Nauwe korfslak

H1318 Meervleermuis

4.3 *Complementaire doelen*

Het gebied heeft een complementair doel ten aanzien van de Gevlekte witsnuitlibel.

4.4 *Kernopgaven en instandhoudingsdoelstellingen*

Kernopgaven voor Meijendel & Berkheide zijn:

2.01 Witte duinen en embryonale duinen

Ruimte voor natuurlijke verstuuving; witte duinen (H2120) en embryonale duinen (H2110) onder meer van belang als habitat voor Kleine mantelmeeuw (A183), Dwergstern (A195), Bontbekplevier (A137) en Strandplevier (A138).

2.02 Grijze duinen

Uitbreiding en herstel van de kwaliteit van grijze duinen (*H2130), ook als habitat van de Tapuit (A277), de Velduil (A222) en de Blauwe kiekendief (A082) door het tegengaan van vergrassing en verstruweling.

2.04 Droge duinbossen

Uitbreiding oppervlakte (ook in de zeereep) en verbetering kwaliteit (structuurvariatie en soortenrijkdom) van duinbossen (droog) H2180_A.

2.05 Open vochtige duinvalleien, inclusief vochtige duinbossen

Behoud oppervlakte en herstel kwaliteit vochtige duinvalleien (kalkrijk) H2190_B. Behoud vochtige duinvalleien (H2190) als habitat van de Roerdomp (A021), de Lepelaar (A034), de Blauwe kiekendief (A082), de Velduil (A222), de Noordse woelmuis (*H1340), de Nauwe korfslak (H1014) en de Groenknolorchis (H1903) (vergroting oppervlakte is vrijwel overal gedaan). Op Terschelling en Schiermonnikoog meer ruimte voor duinbossen (vochtig) H2180_B.

(Uit: Gebiedendocument Meijendel & Berkheide november 2006)

Instandhoudingsdoelen voor Meijndel & Berkheide zijn als volgt geformuleerd (*uit: gebiedendocument Meijndel & Berkheide november 2006*):

Algemene doelen:

- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie.
- Behoud van de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura 2000 netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie.
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten.
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd.

Habitattypen

H2120 Wandelende duinen op de strandwal met *Ammophila arenaria* ("witte duinen")

Doel: Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting: Voor een goede kwaliteit van het habitatype witte duinen is verstuiving van de zeereep van belang. Dit is ook van belang in het kader van de verbetering van de kwaliteit van achtergelegen duingraslanden (type H2130).

H2130 * Vastgelegde kustduinen met kruidvegetatie ("grijze duinen")

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit grijze duinen, kalkrijk (subtype A) en grijze duinen kalkarm (subtype B).

Toelichting: Oppervlakte-uitbreiding en kwaliteitsverbetering van dit habitatype is gewenst gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding en de grote verantwoordelijkheid van Nederland voor dit habitatype in Europa. Dit kan het beste gebeuren vanuit gedegradeerde duingraslanden of vanuit struweel. Behoud van de goede voorbeelden is om dezelfde reden van groot belang; in Meijndel en Berkheide met speciale aandacht voor graslanden van het zeedorpenlandschap (grijze duinen,

kalkrijk (subtype A)). Het gebied levert een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor subtype A.

H2160 Duinen met *Hippophaë rhamnoides*

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit. Enige achteruitgang in oppervlakte ten gunste van habitattype H2130 (grijze duinen) of H2190 (vochtige duinvalleien) is toegestaan.

Toelichting: Het habitattype duindoornstruwelen komt lokaal in goede kwaliteit (met veel struweelsoorten) voor. Vanwege de grote oppervlakte levert dit gebied een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel van het habitattype. Het type is landelijk niet bedreigd. Uitbreiding van het habitattype duindoornstruwelen kan een bedreiging vormen voor onder meer habitattype H2130 (grijze duinen). Om de kwaliteit te behouden moeten alle successiestadia in het gebied voorkomen, ook de jonge stadia die als matig ontwikkeld worden beoordeeld.

H2180 Beboste duinen van het Atlantische, continentale en boreale gebied

Doel: Behoud oppervlakte en kwaliteit duinbossen, droog (subtype A) en behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit duinbossen, vochtig (subtype B) en duinbossen, binnenduinrand (subtype C).

Toelichting: De duineikenbossen (duinbossen, droog, subtype A) van Meijndel en Berkheide behoren tot de best ontwikkelde voorbeelden in ons land. Dit subtype verkeert landelijk in een gunstige staat van instandhouding. Omdat de subtypen duinbossen, vochtig (subtype B) en duinbossen, binnenduinrand (subtype C) landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding verkeren wordt verbetering van de kwaliteit nagestreefd. Door de grote oppervlakte van habitattype duinbossen, vochtig (subtype B) levert het gebied een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel voor dit subtype.

H2190 Vochtige duinvalleien

Doel: Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige duinvalleien, open water (subtype A), vochtige duinvalleien, kalkrijk (subtype B) en vochtige duinvalleien, hoge moerasplanten (subtype D).

Toelichting: In dit gebied zijn door waterwinning de valleien over grote delen van het gebied te nat (door hoge waterstanden in infiltratieplassen) en/of dichtgegroeid. Er zijn reeds allerlei inspanningen verricht om het habitattype vochtige duinvalleien te herstellen. Met de derde en laatste fase van de duinregeneratie-projecten zullen de doelen op het punt van oppervlakte worden bereikt.

Soorten

H1014 Nauwe korfslak

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: Er zijn diverse populaties nauwe korfslakken in het gebied bekend, waaronder enkele zeer grote. Het gebied levert één van de grootste bijdragen in Nederland.

H1318 Meervleermuis

Doel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.

Toelichting: De Meervleermuis overwintert hier in bunkers. Het betreft momenteel het belangrijkste overwinteringsgebied. Voor de soort zijn ook de aanwezige landgoederen van belang, omdat deze fungeren als zomerverblijven.

Complementaire doelen

H1042 Gevlekte witsnuitlibel

Doel: Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor vestiging populatie.

Toelichting: De Gevlekte witsnuitlibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. De soort breidt zich momenteel uit in de duinen, zodat de verwachting is dat het doel op termijn gerealiseerd kan worden.

5. Onderzoeksmethode

5.1 Algemeen

De opdracht betreft na te gaan of er effecten optreden als gevolg van de plannen voor de instandhoudingsdoelstellingen voor de SBZ 'Meijendel & Berkheide'. Om inzicht te krijgen welke beschermde habitats en soorten in en binnen de invloedssfeer van het onderzoeksgebied voorkomen en wat het belang van het plangebied (incl. de invloedssfeer) voor deze soorten is (m.n. de functie van het gebied voor soorten en het regionale voorkomen van soorten is hierbij van belang), is literatuuronderzoek gedaan naar bestaande gegevens. Aanvullend is in het herontwikkelingsgebied veldonderzoek gedaan (zie 5.2).

Bij toetsing van het plan is uitgegaan van het inrichtingsplan. In dit plan is de inrichting van het terrein duidelijk inzichtelijk gemaakt en hij staat ook nagenoeg vast. Er is van uitgegaan dat het uiteindelijke beheer passend zal zijn bij de nagestreefde natuurdoelen.

5.2 Bronnen bestaande gegevens en veldonderzoek

Het plangebied en de directe omgeving (invloedssfeer) zijn in 2003 en 2008 onderzocht op de taxa vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, (broed)vogels en vogels met een vaste verblijfplaats, herpetofauna, ongewervelden en flora (*Effecten van de herontwikkelingsplannen op het terrein van het 'Rijnlands Zeehospitium' te Katwijk aan Zee in het kader van de natuurwetgeving.- bundeling van oude en recente gegevens en een update van bestaande rapportages -; Haan, A.; 2008*).

6. Toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998

6.1 Kwalificerende habitats

Waarde van het gebied voor kwalificerende habitats

Het terrein van het Zeehospitium heeft op dit moment geen waarde voor de kwalificerende habitats. Het terrein biedt geen goede omstandigheden voor vestiging.

Meijendel en Berkheide is van (groot) belang voor de kwalificerende habitats. Het gebied ligt op enige afstand van het plangebied en wordt er o.a. door infrastructuur en bebouwing van gescheiden. In Meijendel en Berkheide ondervinden de habitattypen H2180_B (duinbossen, vochtig) en H2190 (vochtige duinvalleien) grote knelpunten in de waterhuishouding en de verstuivingsdynamiek.

Duinvalleivegetaties komen in Meijendel en Berkheide zeer beperkt voor, met slechts enkele hectares goed ontwikkelde vegetaties. De potenties voor de ontwikkeling van deze vegetaties zijn in principe hoog door de aanwezigheid van kalkrijk substraat maar worden lokaal sterk beperkt door de infrastructuur van de waterwinning. Droge duineikenbossen komen over een groot oppervlakte voor in Meijendel en Berkheide. In Meijendel zijn bovendien op grote schaal vochtige bossen met een voor duinbossen kenmerkende ondergroei voor. In het gebied, en met name in Berkheide, komt een groot areaal aan goed ontwikkeld droog, kalkrijk, duingrasland voor. Rond Katwijk komt verder uitgebreid duingrasland voor in de vorm van zeedorpenlandschapvegetaties.

In Meijendel en Berkheide blijken natuurtechnische maatregelen (met betrekking tot areaalvergroting) in de kalkrijke duinen lokaal zeer succesvol voor de verwezenlijking van habitattype H2190 bij de handhaving van de waterwinning (*Knelpunten- en kansanalyse, Kiwa Water Research/EGG-consult, november 2007*).

Effecten op de kwalificerende habitats

De kwalificerende habitats, die in Meijendel en Berkheide voorkomen, zullen geen nadeel ondervinden wanneer het project wordt uitgevoerd. Er zal geen significant deel van de groeiplaatsen of de habitats zelf verdwijnen en ook de omstandigheden ter plaatse van de groeiplaatsen zullen hetzelfde blijven. Er zal geen grondwater onttrokken worden of anderszins invloed uitgeoefend worden op de standplaatsen of de

directe omgeving ervan. Ook zal het gebied niet verder versnipperd raken als gevolg van de plannen.

6.2 *Kwalificerende soorten*

Waarde van het gebied voor kwalificerende soorten

Op het terrein van het Zeehospitium komen geen kwalificerende soorten waarvoor Meijndel en Berkheide aangewezen is voor. Het terrein biedt geen geschikt leefgebied en zal ook in de toekomst geen belangrijke functie voor deze soorten krijgen. Ook als de situatie gehandhaafd zou blijven, zou het terrein geen waarde voor deze soorten gehad of gekregen hebben.

Effecten op de kwalificerende soorten

De **Nauwe korfslak** komt voor op vochtige, doorgaans laaggelegen plaatsen en met name in de overgang van een matig droog naar een natter milieu. In Noord- en West-Europa komt de Nauwe korfslak vooral voor in kustgebieden waar ze een voorkeur hebben voor de kalkrijke duinvalleien. De soort houdt zich op in het strooisel onder de begroeiing. Meijndel en Berkheide is een belangrijk gebied voor de soort (de grootste aantallen van ons land zijn onder andere hier aanwezig). De belangrijkste bedreiging voor de Nauwe korfslak is het verlies aan habitat door ontwatering, vernietiging van leefgebied, verzuuring en verzuring. De geplande nieuwbouw heeft geen verwacht effect op de Nauwe korfslak.

Voor de **Meervleermuis** is Meijndel en Berkheide van zeer groot belang als overwinteringsgebied. In de aanwezige bunkers overwinteren grote aantallen van deze soort.

De bouwlocatie ligt weliswaar op circa 285 meter van de uiterste rand van het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide, maar de overwinteringsplaatsen (bunkers) van de Meervleermuis liggen daar veel verder van verwijderd (1500-2000 meter). Aangezien Berkheide voor de Meervleermuis vooral van belang is als overwinteringsgebied, is het effect van een eventuele toename van licht nihil. In de bunkers dringt namelijk geen licht door, zodat een (nadelig) effect van licht, tijdens het winterslapen, hier totaal niet aan orde is. In de omgeving van het Natura 2000-gebied is de reeds aanwezige lichtvervuiling van de woonkernen Wassenaar, Katwijk aan de Rijn en Katwijk aan Zee naar verwachting vele malen groter dan die van een nieuw te

bouwen gebouw dat uitsluitend van binnenuit wordt verlicht. Het laatste zal daarbij naar verwachting in het niet vallen.

Ook tijdens bouwfase worden geen (tijdelijke) significante effecten van licht, geluid en trillingen op de Meervleermuis in het Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide verwacht, omdat verlichting gedurende de nacht tijdens de bouwfase afgeschermd of gedoofd zal worden en effecten van trillingen of geluid over een afstand van 1,5 tot 2 kilometer verwaarloosbaar worden geacht.

De **Gevlekte witsnuitlibel** leeft in relatief kleine en ondiepe heldere voedselarme tot matig voedselrijke en beschermd gelegen wateren. In ons land komt de soort met name in de laagveengebieden voor waar ze zich in jonge verlandingen met een nog grotendeels open vegetatie ophouden. Buiten de laagveengebieden komt de Gevlekte witsnuitlibel in heidevennen en in duinplassen voor. In Nederland is verspreiding van de soort momenteel beperkt tot de laagveengebieden. In de duinen kwam de Gevlekte witsnuitlibel in de jaren 60 nog in de duinen (plaatselijk in hoge aantallen) voor maar tegenwoordig is de soort alleen nog bekend in de omgeving van Castricum (kleine populatie). De belangrijkste oorzaak voor de achteruitgang is het verdwijnen van geschikt leefgebied als gevolg van verdroging, verzuring en vermesting.

Voor alle drie de soorten geldt dat er geen negatieve effecten van de plannen te verwachten zijn. Er zal geen grondwater onttrokken worden tijdens of na de uitvoering van de plannen. Problemen als verdroging, verzuring en vermesting zijn daardoor als gevolg van de werkzaamheden niet te verwachten. De leefgebieden in Meijndel en Berkheide zullen niet beïnvloed worden en de milieu-omstandigheden in het gebied zullen niet gewijzigd worden door de uitvoering van de plannen.

6.3 Doelen Staatsnatuurmonument Berkheide

Eén van de doelen uit het aanwijzingsbesluit Staatsnatuurmonument Berkheide, is het natuurschoon van het gebied. Dankzij het gevarieerde landschap met bos, struweel, open duin en water heeft het gebied een grote belevingswaarde voor de mens. Een gebouw met woontorens aan de (verre) horizon hoeft daarop echter niet direct inbreuk te doen. Het ligt ver genoeg van het beschermde natuurlandschap verwijderd om als storend ervaren te worden. Overigens is zo'n ervaring ook altijd zeer subjectief.

7. Conclusie

Er is tijdens deze fase vastgesteld wat de kans is op het optreden van significant nadelige effecten. Dit is op basis van bestaande informatie gedaan waarbij de volgende punten gevolgd zijn:

- Is de activiteit te beschouwen als (nieuw) project of handeling?
- Wat zijn de mogelijke effecten van de activiteit en wat zijn daarvan de gevolgen voor het gebied, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen?
- Kunnen de gevolgen verstorend zijn voor soorten of tot een verslechtering van de kwaliteit van het (natuurlijke) habitat leiden?
- Kunnen de gevolgen significant nadelig zijn?

Nieuw project of handeling

Het terrein van het Zeehospitium valt buiten de begrenzing van de speciale beschermingszone Meijndel en Berkheide. De plannen voor het terrein zijn reeds jaren geleden opgesteld en kunnen als nieuw project gezien worden al is er al heel lang bebouwing in het gebied aanwezig. In Meijndel en Berkheide zullen geen nieuwe projecten of handelingen uitgevoerd worden die verband houden met de plannen op het terrein van het Zeehospitium.

Mogelijke effecten en de gevolgen op het gebied in relatie tot de instandhoudingsdoelstellingen

De uitvoering van de plannen op het terrein van het Zeehospitium hebben geen effecten op of gevolgen voor de algemene doelen van SBZ Meijndel en Berkheide. Ook de instandhoudingsdoelen voor de habitats en soorten zullen niet beïnvloed worden door de uitvoering van de plannen. Deze doelen zijn samen te vatten tot het behouden en uitbreiden van de oppervlakte en het behouden en verbeteren van de kwaliteit wat de habitats betreft en het behouden en uitbreiden van de omvang en het handhaven en verbeteren van de kwaliteit van het leefgebied voor het instandhouden en het vestigen van de populatie wat de soorten aangaat.

De uitvoering van de plannen op het terrein van het Zeehospitium heeft geen negatieve effecten op kwalificerende habitats en -soorten in Meijndel en Berkheide. De groeiplaatsen en leefgebieden van de habitats en soorten zullen geen nadeel ondergaan als de plannen uitgevoerd worden. De belangrijkste bedreiging van de kwalificerende habitats en -soorten is het veranderen van de (grond)waterstand waardoor verdroging, verzuring en vermesting op kunnen treden. Hiervan is als gevolg van de

plannen geen sprake. De milieu-omstandigheden zullen niet gewijzigd of beïnvloed worden. Ook zal het oppervlakte leefgebied niet verkleind worden.

Verstoring voor soorten of verslechtering van de kwaliteit van het (natuurlijke) habitat

De planuitvoering op het terrein van het Zeehospitium zal niet tot een verstoring van de kwalificerende soorten (of andere soorten) of een verslechtering van de kwaliteit van de kwalificerende habitats (of andere vegetaties en habitats) leiden.

Mogelijkheid dat de gevolgen significant nadelig zijn

Er zullen geen nadelige effecten optreden dus de mogelijkheid dat er sprake is van significant nadelige gevolgen is niet aan de orde.

Conclusie

Uit bovenstaande volgt dat er zeker geen nadelig effect op de kwalificerende soorten en -habitats in Meijendel en Berkheide op zal treden als gevolg van de uitvoering van de plannen op het terrein van het Zeehospitium waardoor een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 niet nodig is.

Ook ten aanzien van de belevingswaarde van de mens worden geen effecten verwacht. Het natuurgebied zelf zal onverminderd als natuurschoon ervaren worden.